



Cód Iompair

1. Ginearálta

1.1 Scóp

Baineann an polasaí seo le daltaí uile, tuismitheoirí agus foireann Ghaelcholáiste Charraig Uí Leighin. Cuirtear i bhfeidhm é le linn scoile, ag imeachtaí scoile agus le linn scrúdaithe stáit. Cruthaíodh an polasaí seo i gcomhairle leis na páirtithe leasmhara uile na scoile.

1.2 Baint le sainspiorad na scoile

'Sí aidhm Ghaelcholaiste Charraig Uí Leighin ná timpeallacht shábháilte a chur ar fáil ina dtugtar tús áite d'fholláine an dalta, agus ina mbíonn meas, cothromaíocht agus ionracas mar bhunchloch an uile chumarsáide.

'Sí an fhoghlaim bunchloch Ghaelcholáiste Charraig Uí Leighin. Tugtar tacaíocht agus dúshlán don uile dalta faoinár gcúram barr a gcumas acadúil, pearsanta, sóisialta agus mórálach a bhaint amach i dtimpeallacht lán-Ghaelach ina dtugtar tús áite do mheas, cothromaíocht agus ionracas.

Tuigtear a thábhachtaí is atá rannpháirtíocht na dtuismitheoirí/gcaomhnóirí, agus cuirimid fúinn ár n-aidhmeanna scoile a chur i bhfeidhm lena dtacaíocht.

Braitheann ard-chaighdeán rathúil na scoile ar ardchaighdeán ins an uile gné de shaol na scoile. Táthar ag súil le hardchaighdeán iompair, oibre, rannpháirtíochta, caidrimh agus cumarsáide sa scoil.

Creidimid go bhfuil tacaíocht agus moladh riachtanach d'fhás, d'fhorbairt, d'fhoghlaim agus d'fholláine ár ndaltaí. Déantar daltaí a mholadh agus a aithint as ardchaighdeán iompair. Cuirtear béim ar luach ionchuir dearfacha in ionad diúltacha.

"Promoting positive behaviour can only occur in a mutually responsive learning environment that offers whole learning to a whole child within a whole school..." Tim O'Brien, Promoting Positive Behaviour, 2012; Routledge, London and New York.

1.3 Cómhthéacs

Deineadh an polasaí seo a fhorbairt le comhairliúchán pháirtithe leasmhara uile na scoile, agus ar aon dul le héiteas na scoile. Ba chóir go leifí é i gcómhthéacs Pholasaí um Chosaint Leanaí, Pholasaí Sláinte agus Sábháilteachtacha, Pholasaí Turasanna Scoile, Pholasaí Frith-Mhaistíneachta, Bheartas um Úsáid Inghlactha na Teicneolaíochta, Bheartas i leith na Gaeilge, Chairt um Dhínit Oibre, Stráitéis Tinrimh, Pholasaí Éide Scoile, Polasaí Saor ó Chaitheamh san Ionad Oibre, Dréacht-Pholasaí Folláine, Dréacht-Pholasaí Fionraíochta agus Díbeartha Ghaelcholáiste Charraig Uí Leighin, Treorlínte Bhórd Leasa Oideachais Náisiúnta ar Chód Iompar a fhorbairt (2008), foilsíúchán an ESRI Growing up in Ireland: How families matter for Social and Emotional Outcomes (2006 ar aghaidh) agus i gcomhthéacs 8 bprionsabail Vass agus Hook. Feic Agúisín 1. Cuirtear béim ar leith ar thábhacht na folláine i bhfás agus i bhforbairt an duine óig. Moltar go láidir barr feabhais, agus na caighdeáin is airde gnóthaíochta san uile ní. Is léiriú ríthábhachtach ar na hairdchaighdeáin úd iompar na ndaltaí.

1.4 Réasúnaíocht

Aithníonn an polasaí seo an dalta mar dhuine aonair speisialta a bhfuil timpeallacht shlán shabháilte dearfach tuillte aige/aici.

Tacaíonn dea-iompar go mór leis an timpeallacht fhoghlama seo agus le folláine an pháiste. Is cuid lárnach d'éiteas na scoile an meas, cothromaíocht agus ionracas. Ní cheadaítear aon iompar atá drochbhéasach, contúirteach, toirmeascach nó lena mbeadh baol sláinte nó sábháilteachta. Cothaíonn na luachanna tábhachtacha scoile seo aontas agus gaoil dearfacha, a thacaíonn le hardchaighdeáin teagaisc agus foghlama.

1.5 Spriocanna

Is iad spriocanna an pholasaithe seo ná:

- a) Bunphrionsabail na scoile, mar atá meas, cothromaíocht agus ionracas a threisiú;
- b) Dea-iompar a mholadh agus a thacú;
- c) Caidreamh maith idir gach uile ball de phobal na scoile a chothú agus a chaomhnú;
- d) Freagracht na ndaltaí ó thaobh a bhfoghlama, a bhféin-eagrú agus a n-iompair a mhéadú;
- e) Próiséis éifeachtacha a chur i bhfeidhm ionas go bhfeidmeoidh an scoil go héifeachtúil;
- f) Foghlaimeoirí neamhspleácha a chothú is a chaomhnú;
- g) Saoránaigh fhreagracha a chothú;

- h) Sláinte agus sábháilteacht gach duine sa scoil a chosaint;
- i) Soiléiriú a thabhairt do thuismitheoirí, do dhaltaí, do mhuinteoirí agus do bhainistíocht na scoile ar na hardchaighdeáin iompair lena bhfuiltear ag súil;
- j) Na stráitéisí go mb'fhéidir go n-úsáidfear sa scoil chun dea-iompar a spreagadh agus droch-iompar a chosaint ar phobal na scoile;
- k) Achoimre a thabhairt ar na smachtbhainní go mb'fhéidir go úsáidfear i gcás iompair mhíchuí.

2. Ábhar an Pholasaithe

Táthar ag súil i nGaelcholáiste Charraig Uí Leighin:

- a) Go leiríonn gach dalta meas air/uirthi féin agus ar an uile dhuine ina t(h)impeallacht;
- b) Go gcloítear le Polasaí Frith-Mhaistíneacht na scoile i gcónaí. Ní ghlacfar le maistíneacht d'aon tsaghas;
- c) Go labhraítear an Ghaeilge i gcónaí ar scoil agus ag imeachtaí scoile;
- d) Go mbíonn gach dalta i láthair, in am, agus rannpháirteach;
- e) Go gcaitheann gach dalta éadaí scoile, bróga dubha lán-leathair, stocaí nú riteoga dubha nó dúbhghorma, casóg na scoile agus éadaí spóirt na scoile ag am cuí, ar aon dul le Polasaí Éide Scoile Ghaelcholáiste Charraig Uí Leighin;
- f) Go mbíonn crut deas neata ar gach dalta, ar aon dul le Polasaí Éide Scoile Ghaelcholáiste Charraig Uí Leighin;
- g) Go bhfanann gach dalta glan d'aon rud, iompair nú cumarsáid gur bhaol sláinte agus sábháilteachta é;
- h) Go ndéanann gach aon duine a d(h)ícheall chun barr a c(h)umais a bhaint amach, go dtugtar an-aire ó thaobh obair bhaile agus obair scoile de, agus go n-úsáidtear dialann na scoile mar a leagtar amach;
- i) Go leantar treoracha na foirne;
- j) Go bhfanann daltaí i dtimpeallacht na scoile ag am sosa agus am lóin;
- k) Nach dtugtar cead fón póca agus/nó gléasanna pearsanta a úsáid ar thalamh na scoile nó ag imeachtaí scoile, ach amháin i gcás imthosca eisceachtúla nuair a

thugann udaráis na scoile toiliú roimh ré. Ní mór fón póca agus gléasanna pearsanta a choimeád go daingean sa taisceadán, agus ní chóir iad a chlos nó a fheiceál;

- l) Go leantar treoir na foirne maidir le nithe nach bhfuil ceadaithe sa scoil. Ina measc siúd, tá tobac, guma coganta, deochanna meisciúla, drugaí, substaintí nó aon rud eile nach bhfuil oiriúnach nó gur bhaol sláinte agus sábháilteachta é, ar scoil, ag imeachtaí scoile, nó nuair atá an t-éide scoile á chaitheamh;
- m) Go bhfanfar glan den chaitheamh d'aon tsaghas;
- n) Go gcoimeádtar iPadanna go daingean agus go dtógtar amach iad ag am teagaisc amháin, agus go gcloítear le Beartas um Úsáid Inghlactha Teicneolaíochta na scoile;
- o) Go léiríonn gach duine meas ar thimpeallacht na scoile, agus go gcoimeádtar glan slachtmhar í;
- p) Go léiríonn gach duine meas ar mhaoin gach duine eile;
- q) Go ndéantar teagmháil le baile, más gá, tríd na húdaráis scoile, agus le cead ó na húdaráis scoile, ar fhón na scoile amháin;
- r) Más gá do dhalta an scoil a fhágaint luath, go seoltar nóta ó thuismitheoir/chaomhnóir chuig an Ceann Bliana agus an Príomhoide/Príomhoide Tánaisteach roimh 08:50 maidin an lae atá sé/sí ag fágaint luath, ag míniú na cúise. Síneoidh an tuismitheoir/caomhnóir an dalta amach in oifig na scoile;
- s) Go seoltar nóta i ndialann na scoile chuig an Ceann Bliana an lá tar éis do dhalta a bheith as láthair ag míniú cúis an asláithreachais;
- t) Go gcoimeádtar dialann na scoile go deas néata. Is ar an dalta agus a t(h)uismitheoirí atá an fhreagracht dialann nua a cheannach má chaillfear nú má dhéantar damáiste di;
- u) Go léiríonn gach duine meas, cúirtéis agus béasaí maithe lena chéile ar scoil agus ag gach ócáid scoile, ar aon dul le bhunphrionsabail na scoile, mar atá meas, cothromaíocht agus ionracas.
- v) Ar mhaithe le sláinte agus sábháilteacht, cabhróidh daltaí le hiniúchtaí scoile chomh maith agus is féidir leo.

Tá ról lárnach ag an dea-iompar i bhFolláine na scoile, agus tabharfar gach tacaíocht féideartha do dhaltaí ó thaobh an iompair de. Cuirfear béim i gcónaí ar an dea-iompar a mholadh is a chothú, is sinn ag súil leis na caighdeáin is aired iompair (Feic Aguisín 2).

3 Ról agus Freagrachtaí

3.1 Freagrachtaí na ndaltaí

Is é freagracht gach dalta:

- a) cloí le gach gné den pholasaí seo, agus cur le timpeallacht shlán, shábháilte agus tacúil na scoile, agus;
- b) a chinntiú go gcomhlaíontar aon tacaíocht iompar a chuirtear i bhfeidhm dóibh go beacht.

3.2 Freagrachtaí na dTuismitheoirí/Caomhnóirí

Braitheann an scoil ar thacaíocht na dtuismitheoirí/gcaomhnóirí chun an polasaí seo a chur i bhfeidhm. Níl sé praiticiúil nó féidearthach go ndéanfaí eisceachtaí leis. Déanfaidh an scoil gach aon tacaíocht gur féidir a chur ar fáil do dhaltaí, agus táthar ag súil leis an tacaíocht chéanna ó thuismitheoirí/caomhnóirí.

Is í freagracht gach tuismitheora/caomhnóra a chinntiú go dtuigeann a mac/iníon na hardchaighdeáin iompair lena bhfuiltear ag súil, agus na cúiseanna a bhaineann leo.

3.3 Freagrachtaí na Fóirne

Déanfaidh múinteoirí monatóireacht ar an iompar ar bhonn laethúil. Tá ról lárnach ag gach ball foirne sa chómhthéacs seo. Feic Aguisíní 2 agus 3.

Tá cead ag aon bhall fóirne aon rud atá ag dalta gur bhaol sláinte agus sábháilteachta é, a thógaint ó dhalta.

Sa chás go mbíonn eachtra dáiríre droch-iompair, tabharfar deis don dalta a c(h)úntas a scríobh faoi.

3.4 Ról na Seirbhísí Poiblí

Bainfear úsáid as seirbhísí eachtranacha ar nós NEPS le tacaíocht iompair a thabhairt do dhaltaí, más gá. Úsáidfear na seirbhísí úd ag aon leibhéal den Dréimire Thagartha gur ghá, feic Aguisín 4. Cuirfear aon tuairisc gur ghá chuig Túsla agus an Garda Síochána.

4. Neamhchomhlíonadh le riachtanais an pholasaithe seo

Tuigtear gur gá smachtbhannaí a úsáid chun tacú le daltaí machnamh a dhéanamh ar a (h)iompar, agus le meabhrú dó/di an iompar áirithe a sheachaint ina dhiaidh sin. Más eachtraí leanúnach nó dairíre iompair atá i gceist, tógfaidh Coiste Iompair na scoile cinneadh faoin smachtbhanna chuí don chás áirithe sin. Feicfear samplaí des na smachtbhannaí sin in Aguisín 3. Is iad údaráis na scoile a thógfaidh an cinneadh i gcónaí faoi cad is iompar sásúil ann.

De réir Aicht an Oideachais 1998, agus sa chás go bhfuil buairt dairíre faoi iompar dalta, tá sé de cheart ag bainistíocht Ghaelcholáiste Charraig Uí Leighin dalta a chur ar fionraí nó a dhíbirt ón scoil, ar aon dul le Polasaí Fionraíochta agus Díbeartha na scoile.

Agúisín 1

8 bPrionsabail Vass agus Hook chun timpeallacht dearfach a chothú sa seomra ranga

1. Pleanáil d'iompar maith
2. Scar an iompar ón dalta
3. Teanga oiriúnach
4. Fócas ar an bpríomhiompar
5. Déan muinín agus tacaíocht a thógail
6. Léirigh an iompar atá ag teastáil
7. Lean ar na fadhbanna atá tabhachtach
8. Ath-cheangail agus deisigh caidrimh.

Aguisín 2

Stráitéisí Molta a úsáidtear

Moladh ó bhéal

Nóta dearfach sa dialann

Gaeilgeoir na Seachtaine

Gaeilgeoir na Míosa

Fógra ag an Tionól

Nóta/Tuairisc ar an gClár Fógraí

Dea-obair a thaispeáint timpeall na scoile

Suíomh Idirlín na scoile

Turasanna Scoile

Pointí do Chóras na dTithe

Cárta Feabhais

Gradaim éagsúla

Aguisín 3

Samplaí de smachtbhannaí go mb'fhéidir go n-úsáidfear

Comhrá leis an ndalta

Dalta a bhogadh

Obair bhaile bhreise

Nóta sa dialann

Baineadh pribhléidí

Gléas a bhaint

Coimeád am lón

Cabhair bhreise Ghaeilge tar éis scoile

Cárta Obair Bhaile

Cárta Monatóireachta

Cárta Iompair

Cárta Promhaidh

Glaoch abhaile

Coimeád tar éis na scoile

Cruinniú le tuismitheoirí/caomhnóirí

Íoc as an damáiste a dhéantar

Dalta a chur ar fionraí

Dalta a dhíbirt ón scoil

Aguisín 4

Dréimire Tagartha

Úsáidtear an dréimire tagartha chun dul i ngleic le heachtraí drochiompair agus ar na baill foirne a d'fhéadfadh a bheith ag plé leo. Dá dáiríre is atá an eachtra, is é is airde ar an dréimire tagartha a raghfár. Tá an dréimire tagartha leagtha amach mar seo thíos:

- 1) Múinteoir Ábhair
- 2) Oide Ranga
- 3) Ceann Bliana
- 4) An Coiste Iompair
- 5) Príomhoide Tánaisteach/Príomhoide

Is é/í an chéad bhaill foirne a thagann ar an eolas faoin eachtra iompair an chéad phointe tagartha sa phlé ar an eachtra.

Céim 1: Múinteoir Ábhair

Baineann gach múinteoir ábhair úsáid as stráistéisí bainistíochta ranga chun gnátheachtraí iompair a réiteach ina ranganna féin.

Céim 2: Oide Ranga

Tá Oide Ranga ag gach rang. Tá ról tábhachtach ag an Oide Ranga leis an bhfolláin agus an dea-iompar a chothú. Tuairiscítear aon choir throm nó mionchoireanna leanúnacha don Cheann Bliana.

Céim 3: Ceann Bliana

Tá Ceann Bliana bainteach le gach blain ghrúpa. Tá ról tábhachtach ag an Ceann Bliana leis an bhfolláin agus an dea-iompar a chothú. Tuairiscítear aon choir throm nó mionchoireanna leanúnacha don Cheann Bliana. Tá ról tréadchúraim agus iompair aici/aige leis na ranganna go léir sa bhliainghrúpa seo.

Céim 4: An Coiste Iompair

Muna bhfuil feabhas tar éis teacht ar iompar dalta in ainneoin iarracht na scoile, níl mórán eachtra dáiríre aonair atá i gceist, cuirfidh an Ceann Bliana an cás faoi bhráid an Choiste Iompair. Leanfar na céimeanna a mholann an Coiste Iompair. Má thógann an Coiste Iompair an cinneadh gur gá an dalta a chur ar fionraí, leanfar na céimeanna atá leagtha síos sa Pholasáí Fionraíochta agus Díbeartha.

Aguisín 5

Córas na gCartaí

Úsáidtear Córas na gCartaí más gá san órd seo a leanas;

1. Cárta Feabhais

Tugtar é seo do dhalta ar feadh cúig lá chun tacaíocht agus cabhair a thabhairt don dalta feabhas a chur ar ghnéithe áirithe dá f(h)oghlaim. Úsáidtear é chun monatóireacht a dhéanamh seachas mar smachtbhanna. Is féidir le aon Mhúinteoir Ábhar an cárta seo a thabhairt don dalta, agus déanann sé/sí seiceáil laethúil air. Cuireann sé/sí tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) san eolas faoin gcárta agus an chúis a bhaineann leis. Ní smachtbhanna é seo do dhaltaí.

Ag deireadh an tréimhse cúig lá, déanann an Oide Ranga cinne ar cheart deireadh a chur leis an gCárta nó Cárta Monatóireachta a thabhairt don dalta. Coimeádtar an Cárta i bhfillteán an dalta sin.

Má chailleann an dalta an cárta, tugtar cárta eile agus coimeád am lóin dó/di.

Cuirtear an cárta i bhfillteán an dalta ag deireadh an tréimhse.

2. Cárta Obair Bhaile

Is smachtbhanna é seo. Tugann an Oide Ranga an cárta seo má tá buairt maidir le hobair bhaile an dalta. Cuirfear tuismitheoirí san eolas faoi.

Tá an dalta freagrach as an gcárta a thabhairt don Oide Ranga gach maidin, agus é sínithe sa bhaile ag a t(h)uismitheoirí/c(h)aomhnóirí an oíche roimhe sin.

Bíonn an cárta ag an dalta ar feadh tréimhse chúig lá.

Má chailleann an dalta an cárta, tugtar ceann eile agus coimeád am lóin dó/di.

Muna dtagann feabhas ar chursaí Obair Bhaile, tugtar cárta eile don dalta, agus cuirtear tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) ar an eolas faoi. Muna dtagann feabhas ar chursaí tar éis an tarna chárta, eagraítear cruinniú leis an dalta, an t-oide ranga agus na múinteoirí chuí chun rialacha na scoile, na hionchais scoile agus caighdeán inghlactha na scoile maidir le hobair bhaile a phlé. Tugtar Cárta Obair Bhaile ar feadh cúig lá scoile eile don dalta ag an bpointe seo. Sa chás nách gcomhlaíontar an cárta go sásúil, cuirtear an cás ar aghaidh chuig an Ceann Bliana.

Cuirtear gach cárta i bhfillteán an dalta ag deireadh an tréimhse sin.

3. Cárta Monatóireachta

Is smachtbhanna é seo. Tugann an t-Oide Ranga an cárta don dalta ar feadh tréimhse chúig lá scoile. Cuirtear tuismitheoirí san eolas faoi. Ní mór don dalta an cárta a thabhairt don mhúinteoir ag tosach an ranga. Tá an dalta freagrach as an gcárta a fhail sínithe ag a t(h)uismitheoir(i)/c(h)aomhnóir(i) go laethúil. Úsáidtear é chun monatóireacht a dhéanamh ar an ndalta.

Tugtar coimeád am lóin amháin don dalta leis an gCárta seo freisin.

Tugann an t-Oide Ranga an cárta seo, agus bíonn dualgas ar an ndalta an cárta a thabhairt don Oide Ranga gach maidin roimh thosach na scoile nú ag am atá reamhshocraithe.

Ag deireadh na chúig lá, déanann an Coiste Iompair cinne deireadh a chur leis an gCárta, Cárta eile a thabhairt ar feadh cúig lá scoile eile, nó Cárta Iompair a thabhairt don dalta.

Má chailleann an dalta an cárta, tugtar cárta eile agus coimeád am lóin dó/di.

Cuirtear gach cárta i bhfillteán an dalta ag deireadh an tréimhse.

4. Cárta iompair

Is smachtbhanna é seo. Tugann an Ceann Bliana an cárta seo don dalta ar feadh tréimhse chúig lá scoile ar a laghad.

Tá an dalta freagrach as an gcárta a thabhairt don Cheann Bliana gach maidin, agus é sínithe sa bhaile ag a t(h)uismitheoir(i)/c(h)aomhnóir(i) an oíche roimhe sin.

Tugtar dhá choimeád am lóin leis an gCárta seo.

Má chailleann an dalta an cárta, tugtar cárta eile agus coimeád am lóin dó/di.

Muna bhfuil iompar an dalta sásúil agus é/í ar an gcárta, tugtar cárta eile dóibh ar feadh tréimhse chúig lá. Seoltar litir abhaile go dtí a t(h)uismitheoirí/c(h)aomhnóirí ag tabhairt fógra dóibh. Muna dtagann feabhas ar iompar an dalta leis an tarna cárta, eagraítear cruinniú leis an dalta, a t(h)uismitheoir(i)/c(h)aomhnóir(i), an Ceann Bliana agus/nó an Príomhoide Tánaisteach, le plé a dhéanamh i measc rudaí eile, rialacha na scoile, an Polasaí Iompair, agus caighdeán inghlactha na scoile maidir le hiompar. Tugtar Cárta Probhaidh don dalta ag an bpointe seo ar feadh cúig lá scoile.

Cuirtear gach cárta i bhfillteán an dalta ag deireadh an tréimhse.

5. Cárta Promhaidh

Is smachtbhanna an-dháiríre é promhadh. Tugtar cead isteach ar ranganna don dalta fad is atá sé/sí ar promhadh ar an gcoinníoll go bhfuil a (h)iompar ar aon chaighdeán len' atá leagtha amach sa Pholasaí Iompair. Ní ghlactar le haon chaighdeán níos ísle ná seo.

Cuirtear in iúl do thuismitheoirí/caomhnóirí agus tugtar cuireadh dóibh freastal ar chruinniú scoile i gcás dalta a chuirtear ar promhadh.

Déantar dhá choimeád am lóin leis an gcárta seo.

Má chailleann an dalta an cárta, tugtar cárta eile agus coimeád am lóin dó/di.

Cuirtear an cárta i bhfillteán an dalta ag deireadh an tréimhse.

Ghlac Bórd Bainistíochta na scoile leis an bPolasaí seo ar an 9ú Bealtaine, 2017.

Tá sé ar fáil do pháirtithe leasmhara uile na scoile.

Déanfar athbreithniú bliantúil air, agus/nó mar is gá.

Dáta an chéad athbhreithnithe eile ná Bealtaine 2018.

Sínithe ag

Cathaoirleach an Bhóird: _____

Dáta: _____

Príomhoide na scoile: _____

Dáta: _____

